

Laima Kijanskaitė istorijos mokytoja metodininkė,
Danutė Maslauskienė lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja ekspertė.

Atvira – integruota lietuvių kalbos ir literatūros bei istorijos pamoka „Petrašiūnų panteonas“

Siekiant paminėti mirusiųjų atminimo ir pagerbimo dieną bei prisiminti svarbiausius Lietuvos valstybės veikėjus palaidotus Kaune, pateikiamas video filmukas ir siūlomų aplankyti asmenybių Petrašiūnų kapinėse (M. Gimbutienės g. 28, Kaunas) biografijos ir nuorodos į kapavietes.

1. Mykolas Sleževičius

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1656921?type=deceased>

Lietuvos Steigiamojo Seimo Lietuvos valstiečių sąjungos ir Lietuvos socialistų liaudininkų demokratų frakcijų bloko nariai

II LR ministras pirmininkas 1918-12—26/1919-03-05

Mykolas Sleževičius 1882-1939 –XX amžiaus pradžioje jis aktyviai veikė Lietuvos demokratų partijoje, Pirmojo pasaulinio karo metais Rusijoje Petrapilio Seime vienas pirmųjų iškėlė Lietuvos nepriklausomybės idėją 1919 m. priėmęs sprendimą laikinąją sostinę įkurti Kaune.

M. Sleževičius buvo išrinktas Steigiamojo, I, II, III Seimų atstovu.

1920 m. Lenkijai užpuolus Lietuvą buvo nuspręsta įsteigti Vyriausiojo Lietuvos gynimo komitetą, jos pirmininku išrinktas M. Sleževičius. Ši organizacija rūpinosi kariuomenės kūrimu ir jos šalpa.

1926 m. išrinktas III Seimas Prezidentu išrinko K. Grinių, o šis M. Sleževičiui pavedė sudaryti XIII **Vyriausybę**. M. Sleževičius tapo ir užsienio reikalų bei teisingumo **ministru**. Vienas svarbiausių šio ministrų kabineto nuveiktų darbų – **1926 m. rugsėjo 28 d. pasirašyta nepuolimo sutartis su Rusija. Ta sutartimi buvo sustiprintos Lietuvos pozicijos prieš Lenkiją.**

Po tautininkų perversmo M. Sleževičiaus politinė veikla buvo suvaržyta, todėl jis atsidėjo advokato darbui (nuo 1925 m. buvo Advokatų tarybos narys, vėliau – jos pirmininkas).

Būdamas prityręs politikas, suprato grėsmę, iškilusią Europos demokratijai, ir iš J. Stalino ir A. Hitlerio pusės. Skaudžiai reagavo Vokietijai okupavus Klaipėdos kraštą, Lietuvoje įsikūrus SSRS daliniams. 1939 m. rudenį M. Sleževičius sunkiai susirgo ir lapkričio 11 d. mirė. Palaidotas Kaune. Kazys Grinius, Lietuvos Respublikos Prezidentas ir artimas M. Sleževičiaus bendražygis, atsisveikindamas su velioniu sakė:

„Visą gyvenimą Tu atsidėjęs dirbai, eidamas tuo nustatytu (demokratijos) keliu. Gerai ginkluotas mokslu, gyvenimo patyrimais, apdovanotas šviesiu protu, gražia iškalba, nepaprastu darbštumu, ištverme, tolerantiškumu, Tu pavydėtinai mokėjai varyti savo gyvenimo linijas. Nors ir nerašytas, bet iš viso Tavo gyvenimo spindėte spindįs testamentas, kad Lietuva pasidarytų tobula demokratinė respublika su galimai teisingu turtų paskirstymu, tvirtu ūkiu, turės būti įvykdytas.“

Autoritarinės valdžios nuolatinė kritika, siūlymai iš pagrindų reformuoti šalies valdymą į pirmą vietą iškeliant visos tautos demokratiškai išrinktą Seimą, leidžia kalbėti apie Mykolo Sleževičiaus poperversminiu laikotarpiu ideologinių pažiūrų nuoseklumą ir pastovumą, deklaruotą dar iki 1926 m.

2. Titas Masiulis (1962-02-06 – 1991-01-13)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1652219?type=deceased>

Lietuvos laisvės gynėjas žuvęs 1991 m. sausio 13-tąją.

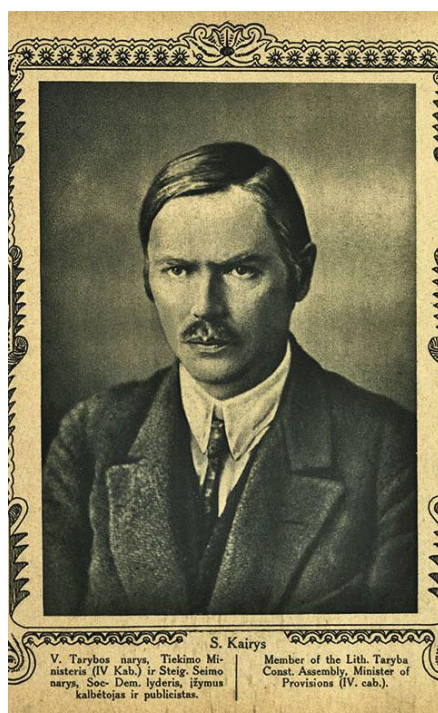
3. Kauno Petrašiūnų kapinėse ilsisi 3 Lietuvos Tarybos nariai, signatarai.

Steponas Kairys (sėdi antras kairėje), Saliamonas Banaitis (stovi penktas kairėje), Petras Klimas (stovi ketvirtas kairėje)

Steponas Kairys (1879-1964)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1810049?type=deceased>

S. Kairys

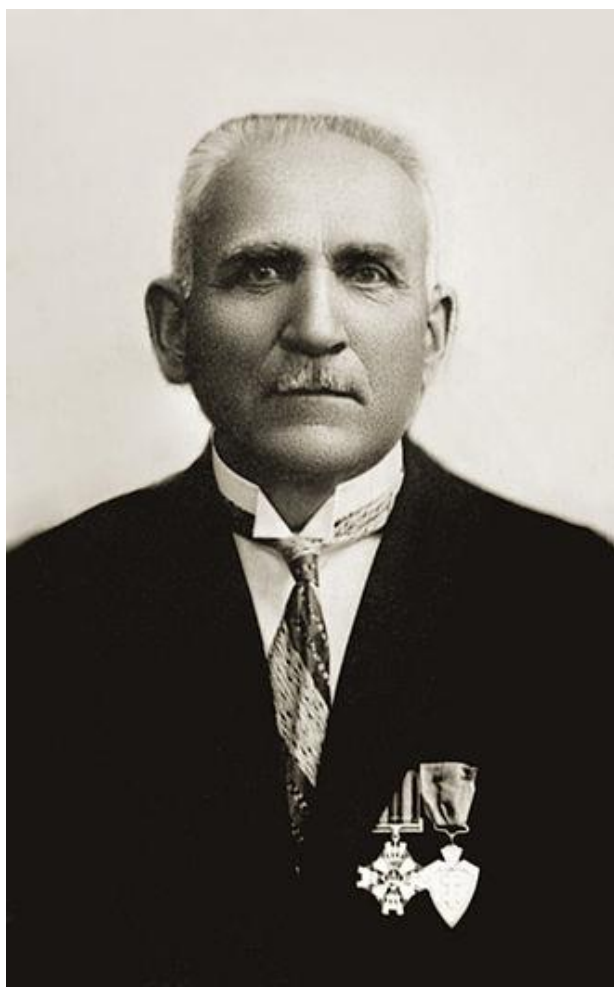
V. Tarybos narys, Tiekimo Ministeris (IV Kab.) ir Steig. Seimo narys, Soc. Dem. lyderis, įžymus kalbėtojas ir publicistas.

Member of the Lith. Taryba Const. Assembly, Minister of Provisions (IV. cab.).

Steponas Kairys yra ypač nusipelnęs Kaunui, nes šio inžinieriaus, profesoriaus dėka 1929 m. jis tapo moderniu, vandentiekio sistemą turinčiu miestu. Šią kapavietę žymi dar vienas ženklas, liudijantis, kad čia palaidoti Pasaulio teisuoliai. S. Kairys su žmona Ona per Holokaustą išgelbėjo žydę mergaitę.

4. Saliamonas Banaitis (1866-1933 m.)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1696194?type=deceased>

Saliamonas Banaitis įkūrė pirmąją lietuvišką spaustuvę Kaune 1905 m., į Nepriklausomybės kovas atvedė 120 savanorių, prisidėjo prie dabartinės tarpmiestinės autobusų stoties įkūrimo. (Čia pastačius stotį vienu metu galėjo įvažiuoti 12 autobusų) 1918 m. vienas iš Lietuvos prekybos ir pramonės banko steigėjų, jo valdybos narys.

5. Petras Klimas (1891-1969 m.)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1671248?type=deceased>

Petras Klimas - „Lietuvos aid“ pirmasis redaktorius. Redagavo 1917 m. gruodžio 11 d. ir 1918 m. vasario 16 d. pareiškimus, parodė diplomatinis sugebėjimus taikydamas 1918 m. vasario 16 d. išvakarėse suskilusią Lietuvos Tarybą. 1918 m. gruodžio mėn. su Augustino Voldemaro vadovaujama Lietuvos delegacija dalyvavo Paryžiaus taikos konferencijoje vykusiose derybose.

1923–25 nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministras Italijoje, 1925–40 Prancūzijoje. Lietuvai dar atstovavo Belgijoje, Ispanijoje, Portugalijoje ir Liuksemburge. 1940 08 Prancūzijos ir Portugalijos vyriausybėms įteikė notas dėl SSRS įvykdytos Lietuvos aneksijos. 1943 09 18 Prancūzijoje gestapo suimtas, 1944 03 grąžintas į Lietuvą ir paleistas. 1945 09 sovietų saugumo suimtas, kalintas Čeliabinsko srities lageryje. Į Lietuvą grįžo 1954 01. Sovietų valdžia neleido P. Klimui išvažiuoti į Prancūziją, kur buvo likusi šeima ir surinkta daug medžiagos pabaigti rašyti Lietuvos istoriją.

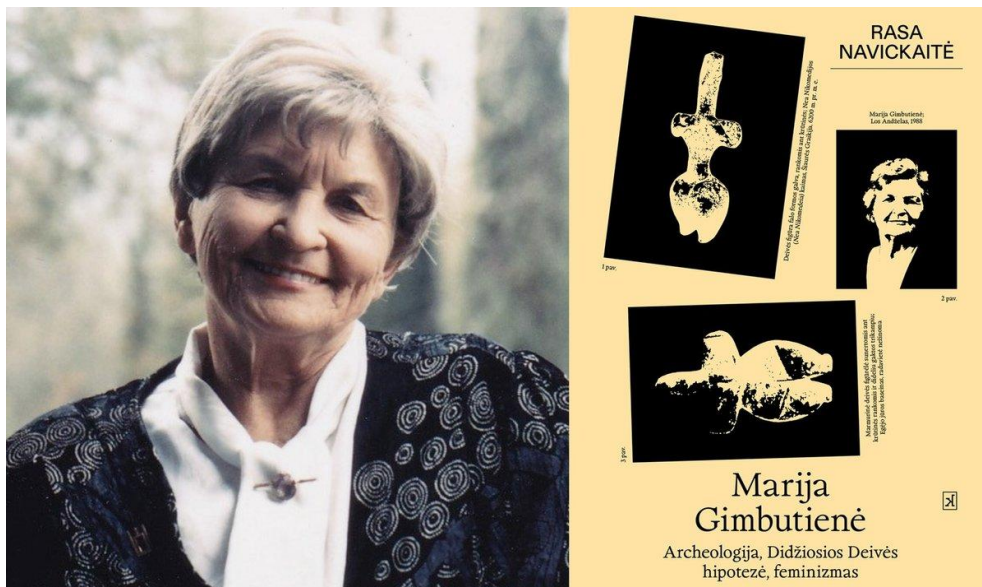

Petro Klimo šeima: dukra Eglė, sūnus Petras, žmona Bronislava. Paryžius. 1931 m.

6. Marija Gimbutienė (1921–1994 m.)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1809911?type=deceased>

Itin ryškiai spindėjusi asmenybė, pasaulyje žinoma archeologė, archeomitologijos pradininkė Marija Gimbutienė. Kapo vietą žymi jos pasaulėžiūrą bei svarbiausius darbus atspindintis paminklas, kuriame vaizduojama ant rankų vaikelį laikanti motina.

7. Kazys Škirpa (1895-1979 m.)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1691204?type=deceased>

8. Augustinas Voldemaras (1883-1942 m.)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1703043?type=deceased>

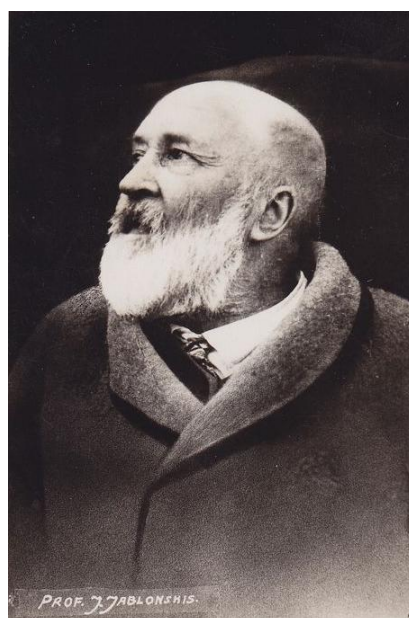
Kazys Škirpa - Lietuvos diplomatas, pulkininkas, Lietuvių aktyvistų fronto įkūrėjas. Dėl savo veiklos okupacijų laikotarpių dalis visuomenės šį Lietuvos kariuomenės kūrėją vertina dviprasmiškai. Netoliese K. Škirpos kapavietės – ne mažiau diskusijų keliančiai asmenybei, pirmosios Vyriausybės vadovui, tarpukario veikėjui Valdemarui Augustinui (g. 1883) yra skirtas kenotafas – tuščias atminimo kapas (mirė Butyrkų kalėjime Maskvoje 1942 m.).

9. Vytautas Landsbergis-Žemkalnis ir Ona Jablonskytė - Landsbergienė

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1655231?type=deceased>

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis vienas garsiausių Kauno modernizmo architektų.

10. Jonas Jablonskis

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1694279?type=deceased>

Tarpukario architektas, modernistinio Kauno kūrėjas Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, su juo amžinybėje – žmona Ona, lietuvių kalbos tėvu laikomo Jono Jablonskio dukra. Jiedu yra pirmojo atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovo Vytauto Landsbergio tėvai.

Ona Jablonskytė 1992 m. rugsėjo 22 d. po mirties Lietuvos Respublikos apdovanota Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi, o Izraelio Yad Vashem muziejus 1995 m. jai suteikė Pasaulio Tautų Teisuolės vardą.

11. Petras Babickas (1903-1991 m.)

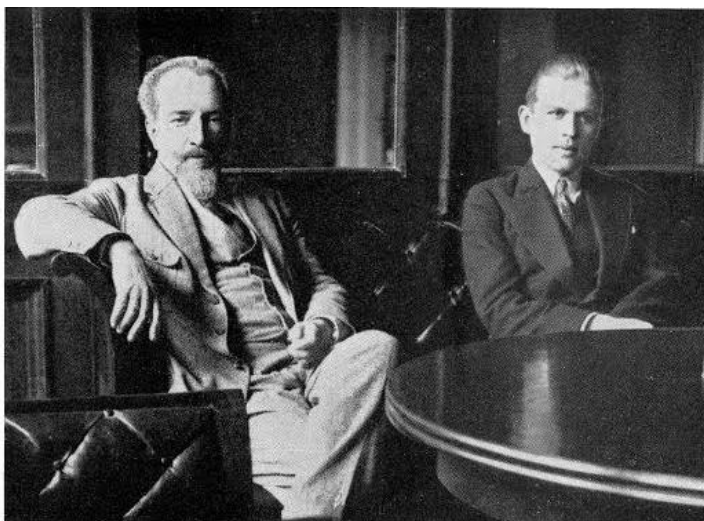
<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1691670?type=deceased>

Petrašiūnų kapinėse palaidotas žymus tarpukario veikėjas, vienas pirmųjų radijo diktorių, poetas, publicistas bei fotografas **Petras Babickas**, žymios aktorės ir režisierės Unės Babickaitės brolis. Bėgdamas nuo sovietų represijų P. Babickas 1944 m. paliko Lietuvą, nuo 1949 m. iki pat mirties gyveno Brazilijoje, tačiau priimti šios šalies pilietybę atsisakė.

12. Mykolas Songaila ir Vladimiras Dubeneckis

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1693531?type=deceased>

LIETUVOS BANKO ARCHITEKTORIAI
Iš kairės: prof. M. Songaila ir inž. A. Funkas
Architects of the Bank of Lithuania

Greta vienas kito atgulė du draugai, žymūs tarpukario Kauno architektai. Tarp žymiausių suprojektuotų pastatų – dabartinis Kauno dramos teatras, M. K. Čiurlionio muziejus, Vytauto Didžiojo karo muziejus.

M. Songaila bendražygiui V. Dubeneckiui suprojektavo paminklą, bareljefo autorius – Juozas Zikaras, kurio palaikai taip pat atgulė Petrašiūnų žemėje.

13. Juozas Zikaras (1881-1944 m.)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/1693582?type=deceased>

Juozas Zikaras vienas talentingiausių Tarpukario Lietuvos skulptorių. Deja, okupacijų metais jo likimas susiklostė tragiškai. Zikarų šeimoje augo dukra ir trys sūnus. Vokiečių kariai vaikus išsiuntė kasti apkasų, 1944 m. jie dingę, tėvus pasiekė tik krauju permirkę drabužiai, todėl galvota, kad sūnūs mirė, pasakojo gidas. Režimas pasikeitė, bet Zikarams ramybės nebuvo. Sovietų saugumas tardė J. Zikarą, be įrodymų sūnus kaltino partizanaujant, o skulptoriui kartą liepė grįžti namo, pasitarti su žmona ir kitą dieną informuoti, kur vaikinai neva slepiasi. Kitu atveju, tėšė pašnekovas, pagrasinta šeimą ištremti. Tą patį vakarą J. Zikaras išgėrė gydytojo Vlodo Kuzmos anksčiau duotus nuodus. Jis mirė nesužinojęs, kad visi trys sūnūs gyvi, jie buvo sužeisti fronte, o galiausiai pasitraukė į Vakarus – du iš jų gyveno JAV, vienas Australijoje. Simboliška, kad ant J. Zikaro šeimos kapo šiandien matome jo paties sukurtą paminklą „Sielvartas“ kopiją. Petrašiūnuose yra dar keli tokie paminklai, o originalas saugomas Čiurlionio dailės galerijoje.

14. Alma Adamkienė (1927-2023 m.)

<https://www.cemety.lt/public/deceaseds/2279935?type=deceased>

Almos Adamkienė Sovietų kariuomenei 1944 metais veržiantis į Lietuvą, turėjo pasitraukti į Vokietiją. Vėliau, 1949 metais, jie persikėlė į Jungtines Amerikos Valstijas. Alma Adamkienė Vokietijoje baigė Eikšteto gimnaziją, vėliau studijavo Erlangeno universiteto Filologijos fakultete, Bavarijoje. 1951 metais Alma ištekėjo už būsimo Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus.

Atvykusi į Jungtines Amerikos Valstijas, Alma Adamkienė dirbo plieno gamyklos laboratorijoje laborante, vėliau draudimo kompanijoje. Nuo 1962-ųjų net dvidešimt penkerius metus ji vadovavo Adamkų įsigytai Tabor Farmos vasarvieteii, kuri tapo svarbiu lietuviybės centru. Čia daug metų vykdavo liberaliosios pakraipos lietuvių išeivių organizacijos „Santara-Šviesa” suvažiavimai.

Dar 1997 m. rudenį vykstant Prezidento rinkimų kampanijai, Alma Adamkienė nusprendė, kad ir kaip baigtųsi rinkimai, ji Lietuvoje pradės labdaringą veiklą. 1999 m. buvo įkurtas Almos Adamkienės labdaros ir paramos fondas, kurio paskirtis – padėti vaikams. Per penkiolika savo veiklos metų suteikė paramą 45 provincijos mokykloms, vaikų ligoninėms, globos namams ir vykdė įvairius labdaros projektus.